

egisti quod rectum erat, et placebat in oculis meis (nempe quia zelose delevisti Baalitas), et omnia quæ erant in corde meo fecisti (non simpliciter, et absolute, sed) contra domum Achab, filii tui usque ad quartam generationem sedebunt super thronum Israel.

Hinc recte notat Estius, in facto Jehu duo esse consideranda: unum est mendacium et simulatio, alterum est zelus ejus pro cultu unius Dei, et vindicta justissima contra impios cultores idolorum. In primo non est laudandus, neque factum ejus imitandum: at in secundo facto commendationem meretur: unde et Deus promisit illi remunerationem.

Obj. II. Id, quod fecit Jehu, fecit præsertim, et ut credibile est, approbante Jonadab, prudente et religioso viro: illum enim, ut patet ex y. 16 et 17, impositum in curru suo, ducit in Samariam, ut eum, quem omnes habebant pro viro sancto et pio, haberet socium, et ex ejus nutu zelum Domini exsequeretur. Hic autem Jonadab est ille, qui laudatur Jerem. 38, qui postea Rechabitis præcepit ne biberent vinum, aut domos ædificarent.

R. Non esse certum, quod ea, quæ fecit Jehu, fecerit ex consilio et approbatione Jonadab. Potius credibile est, quod ab æstu militari abreptus, ad ea processerit. Et quamvis ex consilio viri probi et prudentis id fecisset, non omnino esset ideo excusandus: in iis enim, quæ pertinent ad bonos mores, nullus excusatur, si sequatur erroneam opinionem alicujus magistri: siquidem in talibus ignorantia non excusat; ut docet D. Thom. Quodlibeto 8, art. 15.

Obj. III. Jehu processit bona fide: volebat enim penitus exstirpare Baalitas; quod non nisi tali stratagemate facere potuisset. Præterea tantum jussit, ut quod isti sacrificii faciebant occulte, jam facerent publice, ut hoc signo illos deprehendere et opprimere posset. Insuper scandalum, si quod fuerit in tanta rerum et religionis perturbatione, leve et breve fuit, statimque se prodidit veritas. Ita Tirinus.

R. quod intentio etiam optima, opus intrinsece malum, ut est mendacium et simulatio idololatriæ, penitus cohonestare nequeat: sed neque hoc stratagemate erat opus ad deprehendendos Baalitas: Deus enim, qui volebat eos exstirpatos, varios modos habebat, quibus hoc sine peccato fieri posset. Igitur ad Jehu pertinebat, vel expectare declarationem divinæ voluntatis de modo quo volebat id fieri, vel oraculum divinum per prophetam aliquem seiscitari.

Præterea non tantum permisit eos facere unum actum sacrificii publicum, sed etiam ad publicum sacrificium eos invitavit; quod malum est et sine scandalo fieri non poterat: et licet hoc scandalum breve, et etiam leve fuisse supponatur, equidem dari non poterat.

Obj. IV. Jehu erat homo militaris, nec studuerat casibus conscientiæ, ut loquitur A Lapid. Unde quod zelus honoris Dei, ut ex inopinato Baalitas

opprimeret, illi suggerebat, hoc bona fide peregit.

R. quod bona fides, sicut et ignorantia difficulter vincibilis, malitiam quidem actus diminuant, sed non penitus tollant. Unde licet multa sint quæ videntur culpam Jehu extenuare, nullum tamen eorum probat, quod non graviter deliquerit.

Obj. V. Jehu per Baal potuit intelligere verum cœli ac terræ Dominum. Ita Tirinus. Nam vox *Baal* significat *Dominum*; quod nomen vero Deo competit. In qua hypothesi, neque mendacio, neque simulatione usus est, quia vere intendebat Deum amplius colere, quam Achab eum coluerat. Aut potius per Baal, ut speculatur A Lapid, intellexit dæmonem; quasi diceret: Achab coluit Baal, id est dæmonem, victimis animalium; ego amplius eum colam, sed materialiter tantum, victimis hominum, quia Baalitas mactabo, et offeram illi, non quasi Deo, sed quasi Dei archicarnifici, qui mere delectatur sanguine et morte hominum impiorum, ut animas eorum abripiat in tartara: magnum enim festum egit dæmon in mactatione idololatrarum, quam fecit Jehu, eosque quasi victimas suas lætissime acceptavit. Ita A Lapid.

R. quod verba Scripturæ accipienda sint in sensu vulgari et obvio; et sic per Baal non intelligebatur Deus verus, sed idolum, cui reipsa sacrificium oblatum fuit: unde eventus monstravit, quid per cultum Baal intellexerit et intenderit Jehu: ac proinde rationes in objectione adductæ nullo modo probant, quod Jehu vere non simulaverit cultum Baal.

Obj. VI. S. Hieron. in cap. II, Epist. ad Galat., dicit: *Utilem simulationem assumendam esse in tempore, Jehu regis nos docet exemplum.* Ergo videtur posse excusari a peccato.

R. quod auctoritati S. Hieron. hic merito opponatur auctoritas SS. Aug. et Thomæ, supra citatorum: quia mirum nemini videri debet, quod ita docuerit S. Hieron. siquidem ipse etiam censuit, quod S. Paulus qui ad Galat., II, 11 dicit, quod Petrus reprehensibilis erat, eo quod facto suo gentes judaizare cogisset, ideoque ei in faciem restiterit, dispensatoria quadam simulatione et mendacio usus fuerit, ut gentiles ad fidem conversos Paulus efficacius averteret a suscipiendis Judæorum legalibus.

At vero mendacium, etiam in fine bono præstitum, esse illicitum, et S. Petrum vere fuisse reprehensibilem, nec simulate, sed serio a S. Paulo reprehensum, ostendit S. P. Aug., Epist. 19, cujus argumentis et rationibus tandem cessit D. Hieron., ut constat ex lib. III contra Rufinum, cap. 10, et ejus dialogo adversus Pelagium.

Ne hic tomus nimium excreseat, ideo quæstiones quæ in sequentia capita moveri possent, hic omitimus: sed tamen easdem proponemus et discutimus in lib. II Paralipomenon. Sit itaque hujus partis selectarum S. Scripturæ Questionum finis.

DILUCIDATIO IN PRIORA CAPITA LIBRI I PARALIPOMENON.

Præfatio.

Libri Paralipomenon (qui uno apud Hebræos volumine recensentur) non male hinc inde *libri Dierum* appellantur: cum in iis præcipue contineantur historie quæ ab initio mundi, usque ad captivitatem babilonicam acciderunt. Paralipomenon tamen idem est, quod *liber Relictorum*, scilicet suppletivus: in his enim libris suppleta reperimus quæ in prioribus libris historialibus (præcipue Regum) vel desunt, vel non satis aperte et distincte scribuntur.

Porro utrumque hunc librum proto-canonicum esse omnes admittunt catholici. Utilitas ejus est, quod duplicem in aliis libris contentam tollat obscuritatem; quarum una proveniebat ex eo quod positus alibi personarum nominibus, familia, tribus, vel habitationis locus omitterentur. Cum enim varii eodem fuerint nomine appellati, orta est non raro historiæ confusio; et quod a multo seniore gestum

fuit, juniore attributum, etc. Obscuritas vero hæc lib. I a cap. I usque ad nonum inclusive tollitur, ubi tribus omnes, loca habitationum, generationes, earumque per David usque ad captivitatem babilonicam successiones clarius describuntur. Altera obscuritas originem duxit ex eo quod alibi vel suppressæ fuerint historie, vel saltem truncate. Huic facem admoveat exactior historiæ (præsertim tamen regum Juda) enarratio, quæ a cap. X, lib. I usque ad finem lib. II protenditur. Et ideo loquens de hoc libro S. Hieronymus in prologo ad Paulinum ait: *Paralipomenon liber... tantus ac talis est, ut absque illo, si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, seipsum irrideat: per singula quippe nomina juncturasque verborum, et prætermisæ in Regum libris tanguntur historie, et innumerabiles explicantur Evangelii quæstiones.*

PARS DUODECIMA.

QUÆSTIO PRÆLIMINARIS. — QUIS SIT AUCTOR LIBRORUM PARALIPOMENON.

Respondeo: Librorum horum auctorem nonnulli dicunt esse incertum. Communiter tamen interpretes tenent eum fuisse Esdræ, scribam et sacerdotem, qui post reditum ex captivitate babilonica, ex particularibus regum Juda diariis, per prophetas et sacerdotes, regibus cœvos, confici solitis, spiritu Dei actus singula compilavit.

Prob. Quia finis librorum Paralipomenon et libri I Esdræ initium eisdem fere verbis contextuntur. Sic finitur lib. II Paralip.: *Anno autem primo Cyri regis Persarum, ad explendum sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum, qui jussit prædicari in universo regno suo, etiam per scripturam, dicens: Hæc dicit Cyrus rex Persarum: Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, et ipse præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa. Quis ex vobis est in omni populo ejus? sit Dominus Deus suus cum eo, et ascendat.*

Sic vero incipit liber I Esdræ: *In anno primo Cyri regis Persarum ut compleretur, verbum Domini ex ore S. S. XXVI.*

Jeremiæ, suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum; et tradidit vocem in omni regno suo, etiam per scripturam, dicens: Hæc dicit Cyrus rex Persarum: Omnia regna terræ dedit mihi Dominus Deus cœli, et ipse præcepit mihi ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa. Quis est in vobis de universo populo ejus? Sit Deus illius cum ipso. Ascendat in Jerusalem, etc.

Cum itaque in fine librorum Paralipomenon, et in initio lib. I Esdræ habeantur eadem, tam quoad verba quam quoad sensum: hinc satis probabiliter seu plausibiliter videtur erui, unum eundemque esse qui libros Paralipomenon et librum primum Esdræ scripsit. Atqui certum est apud omnes, quod Esdras librum primum Esdræ scripsit; ergo etiam videtur scripsisse libros Paralipomenon.

Obj. I. Lib. II Paralip. V, 9, dicitur: *Fuit arca ibi (in templo) usque in præsentem diem.* Atqui hoc non potest dici de temporibus Esdræ; nam ante captivitatem babilonicam propheta Jeremias arcam extulerat et absconderat, ut patet ex lib. II Machab., cap. II, 5: ergo, etc. Hinc putant aliqui, scriptorem librorum Paralipomenon esse Jeremiam, vel Isaiam.

R. verba illa: *Usque in præsentem diem*, debere (Trente te une.)